

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру

Силабус курсу
"Біогеографія з основами екології"

Обсяг	Загальна кількість: кредитів 4,5; годин - 135; залікових модулів - 4; змістовних модулів - 3
Семестр, Рік	3 / 2
Дні, Час, Місце	за розкладом занять
Викладач (і)	Красєха Єрофей Никифорович; доктор біологічних наук, професор кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру
Контактний телефон	0963708480
Е-mail:	erkraseha@gmail.com
Робоче місце	Кабінет біогеографії і географії ґрунтів, кім.103
Консультації	очні консультації: середа з 14.00-15.00

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися наступним чином:

e-mail: erkraseha@gmail.com

телефон: 0963708480

аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ (місце даної дисципліни в програмі навчання; мета курсу; тематика)

Предметом вивчення навчальної дисципліни є біосфера Землі і кругообіг в ній речовин, основи еволюції живих організмів і їх систематики, екологічні особливості географії організмів, основи біогеоценології і аерології, біоми Землі і їх географічне розповсюдження.

Пререквізити курсу. У системі географічних наук Біогеографія з основами екології тісно пов'язана із наступними навчальними дисциплінами: «Основи фізичної географії», «Геологія загальна та історична», «Метеорологія і кліматологія», «Геоморфологія», «Ґрунтознавство і географія ґрунтів». Є базовою навчальною дисципліною в системах екологічних і природоохоронних дисциплін.

Мета курсу – формування знань про біосферу Землі, як однієї із сфер географічної оболонки, та її складових – біогеоценозів і біомів.

Завдання курсу – сформувати у студентів сучасне уявлення про біосферу Землі і її роль в глобальних процесах кругообігу речовин, еволюцію живого на планеті і схему класифікації живих організмів, екологічні умови їх існування і розповсюдження, надати студентам інформацію про основи біогеоценології і ареалогії, представити сучасні схеми флористичного і зоогеографічного районування суші, донести і закріпити у студентів знання основних закономірностей в розповсюдженні біомів і дати їм всебічну характеристику, розглянути екосистеми океану і наголосити на проблемах охорони живого на планеті.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- поняття біосфери і її ролі в глобальному кругообігу хімічних елементів на Землі;
- сучасні теорії походження життя і основи систематики живих організмів;
- екологічні чинники географії організмів;
- основи біоценології і ареалогії;
- схеми флористичного і фауністичного районування суші;

- загальні закономірності розповсюдження біомів суші і океану, та їх характеристику;
- проблеми охорони живих організмів і їх угруповань;

вміти:

- оцінити значимість окремих екологічних чинників в розповсюдженні видів та інших систематичних одиниць живих організмів і їх угруповань в різних географічних зонах;
- скласти біогеографічний опис території за наявними літературними і фондовими джерелами;
- провести первинне флористичне обстеження території, вміти зібрати гербарій і визначити систематичну належність рослин за визначниками;
- провести польове дослідження території з проблем щодо охорони живих організмів і біоценозів, скласти звіт з екологічної ситуації в районі досліджень.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (34 год.) та лабораторних занять (34 год.), організації самостійної роботи студентів (67 год.).

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практичних заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення предмета студентами денної форми навчання під час семестру. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (лекція, пояснення); наочні (демонстрація Power Point); практичні (практичні роботи); робота з підручником (під керівництвом викладача, самостійна робота студентів).

Змістовий модуль 1. Біосфера і її еволюція. Кругообіг речовин в біосфері. Еволюція життя, систематика організмів

Тема 1. Вступ.

Тема 2. Біосфера і кругообіг у ній речовин.

Тема 3. Походження життя на Землі. Систематика організмів. Різноманітність організмів, що населяють Землю.

Змістовий модуль 2. Основні положення екологічної географії організмів. Основи біогеоценології і ареалогії.

Тема 4. Основні положення загальної екології.

Тема 5. Поняття про біоценози і біогеоценози.

Тема 6. Поняття про ареал.

Змістовий модуль 3. Флористичне та фауністичне районування суші. Основні біоми суші. Екосистеми океану.

Тема 7. Флористичне, фауністичне та біотичне районування суші.

Тема 8. Географічні закономірності розподілення угруповань. Основні типи біомів суші.

Тема 9. Висотна диференціація угруповань.

Тема 10. Біоми островів.

Тема 11. Угруповання внутрішніх водойм.

Тема 12. Біогеографія океану. Біогеографія Чорного і Азовського морів.

Рекомендована література

Основна

1. Красеха Є.Н. Біогеографія з основами екології. Навчальний посібник. – Одеса: Астропринт, 2012. – 572 с.

2. Абдурахманов Г.М., Криволуцкий Д.А., Мяло Е.Г., Огурева Г.Н. Биogeография. – М.: „Академия”, 2003. – 480 с.

3. Абдурахманов Г. М., Лопатин И. К., Исмаилов Ш. И. Основы зоологии и зоогеографии. М.: Академия, 2001. 496 с.
4. Воронов А.Г. Биогеография с основами экологии. М.: Изд-во МГУ, 1987. – 264 с.
5. Воронов А. Г., Дроздов Н. Н., Криволицкий Д. А., Мяло Е. Г. Биогеография с основами экологии. М.: Изд-во МГУ, 1999. 392 с.
6. Воронов А. Г., Дроздов Н. Я., Мяло Е. Г. Биогеография мира. М.: Высшая школа, 1985. 271 с.
7. Второв П. П., Дроздов Н.Н. Биогеография. Москва: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2001.304 с.
8. Второв П. П., Дроздов Н.Н. Биогеография материков. Москва: Просвещение, 1979. 208 с.
9. Дроздов Н. Н., Мяло Е. Г. Экосистемы мира. М.: АБФ, 1997. 340 с.
10. Кукурудза С.І. Біогеографія. – Львів, 2006.
11. Леме Ж. Основы биогеографии. М.: Прогресс, 1976. 308 с.
12. Основы лесной биогеоценологии / Под ред. В. Н. Сукачева, Н.В.Дылиса. М.: Наука, 1964. 251 с.
13. Мессерли Б., Айвз Дж. Д. Горы мира. М.: Издательский дом «Ноосфера», 1999. - 454 с.
14. Петров К.М. Биогеография с основами охраны биосферы: Спб.: Изд-во С.-Петербургского ун-та, 2001. 376 с.
15. Уиттекер Р. Сообщества и экосистемы. М.: Прогресс, 1980. 327 с.
16. Шмитхюзен И. Общая география растений. М.: Прогресс, 1966. 307 с.
17. Алехин В.В., Кудряшок Л.В., Говорухин В.С. География растений с основами ботаники. – М.: Учпедгиз, 1961. – 532 с.
18. Бобринский Н.А., Гладков Н.А. География животных. – М.: Учпедгиз, 1961. 287 с.

Додаткова

1. Береговой П.М., Прахов М.М. Ботанична географія. Київ: Вища школа, 1969. 342 с.
2. Вавилов Н.И. Центры происхождения культурных растений / Пять континентов. М.: Мысль, 1987. 348 с.
3. Вальтер Г. Общая геоботаника. М.: Мир, 1982. 255 с.
4. Вернадский В. И. Биосфера. Л., 1926. 146 с.
5. Гептнер В. Г. Общая зоогеография. М., 1936. 382 с.
6. Дарлингтон Ф. Зоогеография. М.: Прогресс, 1966. 519 с.
7. Лопатин И. К. Зоогеография. Минск, 1989. 318 с.
8. Петров К.М. Биогеография океана. - Спб.: Изд-во С.-Петербургского ун-та, 1999. - 232 с.
9. Растительный мир Земли / Под ред. Ф. Фукарека. М.: Мир, 1982.Т. 1, 2. 184 с.
10. Симпсон Дж. Великолепная изоляция. М.: Мир, 1983. 256 с.
11. Сукачев В.Н. Растительные сообщества (Введение в фитоценологию) // Избранные труды. Л.: Наука, 1975. Т. 3. С. 145-278.
12. Толмачев А. И. Введение в географию растений. Л.: Изд-во Ленинградского ун-та, 1974. 243 с.
13. Атлас животных. – М.: Астрель АСТ, 2004. – 256 с.
14. Жизнь животных. Т 1-6. – М.: Просвещение, 1968-1971.
15. Жизнь растений. Т 1. – М.: Просвещение, 1974.

Політика оцінювання

- Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

- Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Поточний контроль			Модульний контроль	Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3			
20	20	20	30	10	100

Підсумковий контроль за дисципліною – іспит. Іспит складає студент, який виконав усі обов'язкові види робіт, які передбачаються навчальною програмою дисципліни та під час опанування дисципліни набрав 60 і більше балів.

Для студентів, які набрали впродовж семестру сумарно меншу кількість балів, ніж мінімум для іспиту (60) допускається написання реферату за темами лекційних, практичних занять чи самостійної роботи, за які отримана незадовільна оцінка, або перескладання МК, за яку отримана незадовільна оцінка.

Самостійна робота студентів.

Робота студентів складається з самостійного вивчення з певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота (СР) контролюється у вигляді тестів, контрольних робіт, колоквиумів і звітів. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання які вимагають від студента систематичну самостійну роботу.